

بررسی سرنوشت طرح جنجالی «صیانت از فضای مجازی» در گفت و گو با نمایندگان مجلس

رد پای صیانت در بودجه؟

معصومه معظمی، طرح «صیانت از فضای مجازی» را شاید بتوان یکی از جنجالی‌ترین طرح‌های مجلس یازدهم دانست. طرحی که هر وقت اسمی از آن برده می‌شود، موجی از نگرانی در جامعه بروز می‌کند؛ هرچند که به گفته یکی از نمایندگان طی ماه‌های اخیر به دلیل ناآرامی‌ها، محدودیت فضای مجازی از سوی دولت اعمال شده و دیگر نگرانی اجتماعی برای اجرای محدودیت‌ها با صیانت این فضا معنایی ندارد اما به هر حال این قضیه پرغصه برای کاربران فضای مجازی به چالش‌جی جدی بدل شده است و وقتی حسن نوروزی، نایبرئیس کمیسیون مشترک طرح صیانت در گفت‌وگویی خبر داد که این طرح اخیرا در کمیسیون مشترک نهایی شده و به زودی به شورای نگهبان ارجاع می‌شود، باز هم به نگرانی‌های عمومی دامن زد و واکنش‌های زیادی را برانگیخت. به حدی که مجلس را به واکنش واداشت و سخنگوی هیئت رئیسه مجلس طی گفت‌وگویی این خبر را تکذیب کرد و گفت که طرح صیانت از دستور کار مجلس خارج شده است و طبق آیین‌نامه داخلی مجلس هیچ طرحی بدون تصویب در **صحن علنی** نمی‌تواند به شورای نگهبان ارسال شود. ابعاد این خبر و واکنش‌های منفی افکار عمومی به موضوع تا حدی وسیع بود که جلال رشیدی‌کوجی، نماینده‌ای از او را به عنوان یکی از جدی‌ترین مخالفان طرح صیانت از فضای مجازی می‌شناسند و این عامل یکی از عمده دلایل شناخته‌شدن او نسبت به سایر همکارانش در مجلس یازدهم است، روز گذشته در **صحن علنی** با درگیری لفظی با حسن نوروزی نسبت به این موضوع واکنش نشان داد.

اظهاراتی که‌دو نماینده‌را مقابل هم قرار داد

در حالی که نمایندگان در حال بررسی ایرادات شورای نگهبان به طرح بانکداری جمهوری اسلامی بودند، جلال رشیدی‌کوجی با حضور مقابل صندلی حسن نوروزی با صدای بلند او را خطاب قرار داد و نسبت به اظهاراتش درباره تصویب این طرح و ارجاع آن به شورای نگهبان واکنش نشان داد. واکنشی که برای دقایقی جو مجلس را متشنج کرد. رشیدی‌کوجی خطاب به نوروزی گفت: «شما دارید جامعه را به هم می‌ریزید و می‌خواهید مردم را به کف خیابان بکشید، حتی رئیس کمیسیون نیز اظهارات شما را (درباره طرح صیانت) تکذیب کرده است». در همین حین نوروزی از رشیدی‌کوجی درخواست می‌کرد که با صدای آرام‌تر مطالب خود را بیان کند. در نهایت رشیدی‌کوجی با عصبانیت صحبت با این نماینده را نیم‌کاره رها کرد و رفت.

برخی با مصاحبه‌های با نیاجا با اعضاء و روان مردم بازی می‌کنند!

گفتنی است، دوشنبه هفته جاری حسن

نوروزی در مصاحبه‌های مدعی شده بود که طرح صیانت از حقوق کاربران در فضای مجازی در کمیسیون مشترک نهایی شده و به شورای نگهبان ارسال می‌شود. اما رشیدی‌کوجی این ادعا را تکذیب کرد و در گفت‌وگو با «شرق» گفت که این خبر صحت ندارد و باید بررسی شود که چرا عده‌ای به دنبال برهم‌ریختن امنیت روانی جامعه هستند. رشیدی‌کوجی همچنین تاکید کرد: «کسانی که در این شرایط بدون در نظر گرفتن اوضاع جامعه و حساسیت موضوع چنین ادعاهایی مطرح می‌کنند که هم در اصل آن تردید وجود دارد و هم مردم نسبت به آن حساس هستند، به کشور و مردم خیانت می‌کنند. با استناد به اینکه از شهریور ماه امسال که بررسی طرح صیانت در کمیسیون مشترک لغو و به شورای عالی فضای مجازی ارسال شد، این عضو کمیسیون شوراها و امور داخلی کشور توضیح داد: «به صورت رسمی اعلام می‌کنم دیگر چیزی تحت عنوان طرح صیانت از فضای مجازی در

موارد فوق رعایت نشده است؛ به همین دلیل این جلسه وجاهت قانونی ندارد. آنها در این جلسه تصمیم گرفته‌اند که این طرح ۱۲ماده‌ای جدید را تصویب کنند و پنج سال اجرای آزمایشی هم مصوب کنند تا به صحن برود سپس به شورای نگهبان بفرستند». این عضو کمیسیون مشترک صیانت با اشاره به سخنانی که بین او و سایر اعضای کمیسیون مشترک رد و بدل شده بود، اضافه کرد: «حرف من با این افراد این بود که باید جلسه رسمی کمیسیون تشکیل شود و روی محتوا و هم سال آن بحث شود و هر تصمیمی که توسط همه اعضا گرفته شد به صحن برود. به آنها تاکید کردم اگر این موارد لحاظ نشود این تصمیم موجه نخواهد بود». نماینده بستان‌آباد به تکذیب این خبر توسط سخنگوی هیئت رئیسه مجلس اشاره کرد و گفت: «اگرچه سخنگوی مجلس این ادعا را رد کرده و گفته است مجلس چنین صوبه‌ای نداشته است، اما مصاحبه‌های برخی افسرد در این روزها چیز دیگری می‌گوید».

نوری‌قرلجه همچنین با اشاره به اینکه طرح صیانت اصل ۸۵ شده بود یعنی خارج از صحن علنی و در کمیسیون مشترک قرار بود، بررسی شود و در نهایت مصوبه آنها به صحن بیاید و به صورت آزمایشی سه یا پنج یا ۷ ساله اجرا شود، نمایندگان طی نامه‌ای به این موضوع واکنش نشان دادند و درخواست کردند این موضوع از کمیسیون مشترک به صحن بیاید. البته نوری‌قرلجه در ادامه گفت‌وگوی خود با «شرق» به نکته دیگری در این خصوص اشاره کرد و گفت: «با وجود همه تایید و تکذیب‌ها و خبرهای ضدونقیض درباره تصویب طرح جنجالی صیانت از فضای مجازی باید به این نکته هم اشاره کرد که رد پای صیانت از فضای مجازی در لایحه بودجه ۱۴۰۲ نیز دیده می‌شود». رئیس فراکسیون مستقلین ولایی در این باره توضیح داد: «ذیل تبصره ۷ رد پای صیانت از فضای مجازی در لایحه بودجه ۱۴۰۲ دیده می‌شود». به این شکل که در مورد اول صندوقی برای توسعه شبکه ملی که یک ساختار جدید است دیده شده. به این عبارت که در قالب جزئی از یک تبصره قصد دارد شرکتی دولتی را ایجاد کند در حالی‌که این کار بودجه‌ای نیست و هیچ‌گاه برای اقدامی یک‌ساله، قانون‌گذاری نمی‌کند. جزء دوم، واکنگی با هر توجیهی که باشد از سوی مردم پذیرفته‌شده نیست. اینترتی در پلتفرم‌های خارجی مثل واتس‌اپ، تلگرام و اینستاگرام مشمول مالیات‌اند و هر کسپوکار اینترنتی که در سکوهای داخلی باشد از مالیات معاف می‌شود».

فضای مجازی به نیاز اساسی جامعه تبدیل شده‌است

حسین حاتمى، نماینده خدآفرین و کلپیر در مجلس نیز در گفت‌وگو با «شرق» موضع رسمی مجلس را دیده سخنان سخنگوی هیئت رئیسه دانست و گفت: «ملاک نظر در موارد این چنینی سخنان سخنگوی مجلس است که آخرین تصمیمات اجماعی نمایندگان را به گوش جامعه می‌رساند. البته نمایندگان در اظهار نظر آزادند و می‌توانند درباره مواردی که تمایل دارند خواست و برداشت خودشان را بیان کنند. اما من مثل بسیاری از همکارانم از تصویب این طرح بی‌اطلاع هستم». این نماینده مجلس یازدهم درخصوص فضای مجازی بیان کرد: «استفاده از فضای مجازی هم موضوعی سهل و ممتنع است. یعنی نه می‌توانیم رهایش کنیم و نه می‌توانیم محدودش کنیم. استفاده از این فضا نیازمند مدیریتی بنیاینی و فضایی عقلانی است». نماینده کلپیر و خدآفرین در مجلس درخصوص اینکه با فروکش کردن فضای التهابات اخیر، باید برای بازگشت به فضای عادی دست به کار شویم، اظهار کرد: «فضای مجازی به یک نیاز اساسی

جامعه تبدیل شده و بدون استخدام پلتفرم‌های مجازی، اساسا زندگی امروزی بدون ارتباطات گسترده حتی قابل حدس‌زدن هم نیست. بنابراین باید محدودیت‌های فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی را با شیب ملایم حذف کنیم و به یک فضای عادی برگردیم. در عین حال با صاحبان پلتفرم‌های خارجی هم مذاکره کنیم که شرایط کشور ما را لحاظ کنند و در فضای مجازی مثل خودروهای بدون پلاک عمل نکنیم».

با استناد به اصل ۹ قانون اساسی باید محدودیت‌های فضای مجازی برای مردم برداشته شود

معین‌الدین سعیدی یکی دیگر از نمایندگان مجلسی است که مخالف ادامه محدودیت‌های فضای مجازی و تصویب طرح صیانت است. نماینده چهارپار در مجلس نیز در گفت‌وگو با «شرق» گفت: «درباره تصویب و ارسال طرح صیانت در کمیسیون مشترک اطلاعی ندارم اما با توجه به اتفاقاتی که در کمیسیون مشترک افتاد و قاطبه نمایندگان برای رئیس مجلس نامه نوشتند که از کمیسیون مشترک و اصل ۸۵ خارج شده و این طرح به صحن بیاید. اما همان زمان گفته شد این طرح به شورای عالی فضای مجازی ارسال شده است، پس دیگر طرح موضوع در کمیسیون مشترک مجلس موضوعیتی ندارد». سعیدی در عین حل افزود: «البته طرح محدودیت اینترنت و فیلترینگ فضای مجازی بعد از ناآرامی‌های اخیر توسط دولت و سر مبنای مصوبه شورای عالی امنیت ملی در حال اجراست و محدودیت‌هایی برای برخی شبکه‌های اجتماعی ایجاد شده است. اما اکنون با رفع‌شدن ناآرامی‌ها دولت مکلف است بر اساس اصل ۹ و اصل ۳ قانون اساسی این محدودیت‌ها را که مخالف حقوق ملت است بردارد». این نماینده مخالف طرح صیانت و محدودیت فضای مجازی تاکید کرد: «اتفاق تلخ‌تر نگاه دوگانه کسانی است که بر طبل محدودیت فضای مجازی می‌کوبند. چراکه خودشان از این پلتفرم‌های خارجی و فضای مجازی استفاده می‌کنند و آن را برای دیگران بد می‌دانند. این دوگانگی با هر توجیهی که باشد از سوی مردم پذیرفته‌شده نیست. بنابراین با استناد به اصل ۹ قانون اساسی که حق آزادی‌های مشروع را برای مردم به رسمیت شناخته است، معتقدم محدودیت‌هایی که برای پلتفرم‌های خارجی بعد از ناآرامی‌های اخیر اعمال شده است، باید برداشته شوند. با ذکر این موضوع که این مسئله با معیشت میلیون‌ها کاربری که کسپوکار اینترنتی دارند در ارتباط است.»

تأیید و تکذیب‌های سردرگم‌کننده

از شهریور سال جاری بررسی طرح صیانت در کمیسیون مشترک مجلس لغو و به شورای عالی فضای مجازی واگذار شد و اعضای کمیسیون هم اعلام کردند این طرح دیگر در دستور کار مجلس نیست. در نهایت هم برخی از بندهای آن که مربوط به تشکیل کمیسیون تنظیم مقررات بود در شورای عالی فضای مجازی با عنوان به‌روزرسانی ساختار مرکز ملی فضای مجازی تصویب شد. اما این روزها مدام خبرهایی مبنی بر بررسی جراغ خاموش طرح صیانت از فضای مجازی در مجلس به گوش می‌رسد و حالا هم خبر نهایی‌شدنش در کمیسیون مشترکی که بخش اعظمی از اعضای آن در این جلسه حضور نداشته و فاقد حد نصاب بوده تیر خلاص را به افکار عمومی شلیک کرده است. خبری که سخنگوی مجلس آن را تکذیب و بعضی آن را تأیید می‌کند. موضوعی که باعث سردرگمی افکار عمومی و نگرانی بخش اعظمی از جامعه شده است؛ هرچند که به گفته برخی نمایندگان این طرح عملا توسط دولت اجرا شده است.

ارزیابی‌های اطلاعاتی واشنگتن درباره گسترش همکاری‌های نظامی ایران و روسیه گفت: «مسکو به دنبال همکاری با تهران در زمینه‌هایی مانند توسعه تسلیحات و آموزش است. ما نگران هستیم که روسیه قصد دارد قطعات نظامی پیشرفته‌ای را در اختیار ایران قرار دهد، مانند هلی‌کوپتر و سامانه‌های پدافند هوایی؛ طبق گزارش‌ها، از بهار امسال، خلبانان ایرانی در روسیه برای یادگیری نحوه پرواز با سوخو – ۳۵ آموزش می‌بینند. این نشان می‌دهد که ایران ممکن است در یک سال آینده جنگنده دریافت کند. این جنگنده‌ها نیروی هوایی ایران را نسبت به همسایگان منطقه‌ای خود به‌طور قابل‌توجهی تقویت می‌کنند. این یک مشارکت دفاعی تمام‌عیار است که برای اوکراین و برخی همسایگان ایران نامطلوب است. ما از ابزارهایی که در اختیار داریم، برای افسام و مختل کردن این فعالیت‌ها استفاده خواهیم کرد و آماده انجام کارهای بیشتری هستیم».

در رجعت به گفت‌وگو با حسین دولت‌آبادی، وی در بخش پایانی تحلیلش به «شرق»، موضوع فشار کنونی جامعه جهانی در رسایه افزایش تحریم‌ها و همچنین تلاش برای اجماع علیه ایران به‌واسطه ادعای ارسال پهپاد و اخیرا تلاش تهران برای ساخت کارخانه ساخت پهپاد و جنگ‌افزار در روسیه را پیش می‌کشد و دراین‌باره اعتقاد دارد که «ایران باید در سایه این سفر به یک مسیر تعامل جدید با روسیه در حوزه نظامی، امنیتی و دفاعی بیندیشد تا باور این کارشناس، تبعات کمتری را برای تهران و جنبه‌های مختلف حقوقی، دیپلماتیک، سیاسی، امنیتی و… داشته باشد».

از اختلافات پادمانی تا احیای برجام

سرفصل دیگری که می‌تواند اهمیت سفر دریابان شمخانی به روسیه را دوچندان کند به وضعیت حساس پرونده

اخبار برگزیده

ابلاغ سلام رهبر انقلاب به مردم زلزله‌زده خوی

نماینده‌ای از دفتر مقام معظم رهبری با حضور در جمع مردم زلزله‌زده خوی سلام رهبر انقلاب را به این مردم زلزله‌زده ابلاغ کرد. حجت‌الاسلام معزی، که صبح دیروز به منظور بازدید از مناطق زلزله‌زده شهرستان خوی و بررسی روند خدمت‌رسانی به نمایندگان از دفتر مقام معظم رهبری عازم مناطق زلزله‌زده شده بود با اشاره به پیگیری با دقت گزارش خدمات ارائه‌شده در منطقه طی روزهای گذشته، خاطرنشان کرد: «گزارش‌های واصله از این مناطق را به محضر رهبر فرزانه انقلاب ارسال کرده‌ام و امروز در جمع شما حضور پیدا کرده‌ام تا پیام محبت، صمیمیت و سلام مقام معظم رهبری را به مردم زلزله‌زده این منطقه برسانم و گزارشی میدانی برای ارائه به معظلم‌ه تهیه کنم».

«شرق» اقدام جنجالی باکودر کنار مرزهای ایران را بررسی می‌کند

نزاعی در کار نیست

شرق: با اقدام الهام علی‌اف درباره فرستادن یک قاری قرآن به مرز ایران در کنار رود ارس و قرائت «سوره فتح»، برخی از رسانه‌ها و تحلیلگران با نگاهی به تأیید‌این حمله به سفارت آذربایجان اعتقاد داشتند که این اقدام به نوعی دمیمن در شیویر جنگ است. اما امیر علیپور در گفت‌وگو با «شرق» این اقدام را اگرچه غیرقابل‌فحاح و تحریک‌کننده می‌داند اما به زعم او این اتفاق «هیچ‌گاه به وقوع جنگ بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری آذربایجان منجر نخواهد شد».

با این ارزیابی، این تحلیلگر مسائل قفقاز می‌گوید که احتمالاً جمهوری آذربایجان یا به تحریک جریان‌های رادیکال پس از اتفاقات یک هفته اخیر با حمله مسلحانه به سفارت این کشور در تهران سعی کرده است به‌صورت نمادین اقدامی را برای موازنه‌سازی انجام دهد یا اینکه در یک سناریو بدبینانه، علیپور این احتمال را می‌دهد که باکو به دنبال تحریک تهران در ایجاد تنش مرزی است. تحلیلگر حوزه اوراسیا در عین حال اعتقاد دارد که حتی وقوع این تنش مرزی هم به معنای جنگ نخواهد بود.

دلیل دیگری که از نگاه علیپور مانع از وقوع جنگ بین جمهوری آذربایجان با جمهوری اسلامی ایران خواهد شد به نقش روسیه و ترکیه در منطقه قفقاز بازمی‌گردد. از نگاه این مفسر مسائل اوراسیا، نه مسکو و نه آنکارا اجازه چنین تئسی را به باکو نخواهند داد، چراکه این‌ تنش از ابعاد مختلف می‌تواند منافع، دستاوردها و برنامه‌های دو کشور روسیه و ترکیه را هم در منطقه قفقاز، هم در خاورمیانه و هم در صحنه بین‌الملل به هم خواهد زد.

البته این کارشناس در ادامه روی اتفاقاتی مانند وقوع زلزله شدید در ترکیه برای تعدیل سیاست‌های ضدایرانی باکو مانور می‌دهد و در این راستا یادآور می‌شود که این‌ اتفاق تقریبا برخی حواشی را تا هفته‌های پیش رو تحت‌الشعاع قرار می‌دهد و تنش‌ها را به سایه می‌برد. مفسر مسائل بین‌الملل در فراز جدیدی به این مهم ورود می‌کند که نباید و نمی‌توان نقش برخی بازیگران منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای به‌خصوص اسرائیل و ایالات متحده آمریکا را در فشار به باکو برای تشدید تنش با تهران نادیده گرفت. در این راستا علیپور روی یک سناریو تاکید دارد که دولت بایدن نوعی تنش‌زایی در میان همسایگان ایران را در دستور کار قرار داده است.

باین‌حال علیپور برخی تحولات مانند افتتاح سفارت جمهوری آذربایجان در اسررائیل، بازشدن پای ناتو در جمهوری آذربایجان و قره‌باغ و همچنین اقداماتی که پس از حمله مسلحانه به سفارت جمهوری آذربایجان در تهران روی داد، مد نظر قرار می‌دهد و پیرو آن به «شرق» از تلاش‌های مخرب برای کشاندن ایران به یک تنش مرزی ناخواسته می‌گوید؛ تئسی که فراتر از تصمیم‌گیری‌های باکو است. به همین دلیل این تحلیلگر مسائل قفقاز تاکید دارد که ایران باید در نهایت هوشمندی سیاسی و دیپلماتیک از هرگونه امکانی که آذربایجان از آن بهره ببرد، خودداری کند.

البته آنچه از نگاه تحلیلگر مسائل قفقاز بسیار جدی است و باید مورد ارزیابی قرار گیرد، به اهداف باکو و شخص الهام علی‌اف در تشدید فضای ضدایرانی بعد از حمله مسلحانه به سفارت جمهوری آذربایجان در تهران بازمی‌گردد. در این رابطه علیپور به سه موضوع کلیدی اشاره دارد که درواقع موتور محرکه هجمه روزهای اخیر بوده است؛ نخستین هدف تلاش برای ایجاد فضایی که باکو بتواند دالان موهوم رنگه‌زور را به جمهوری اسلامی ایران و جمهوری ارمنستان تحمیل کند. دومین هدف به باور این کارشناس ناظر به تشکیل‌گیری بستر برای توجیه مناسبات سیاسی، امنیتی، دیپلماتیک، نظامی و دفاعی باکو – تل‌آویو به‌ویژه در منطقه قره‌باغ است اما سومین هدف از منظر این تحلیلگر به یافتن توجیهی از سوی باکو برای مقابله با جریان‌ی مانند حسینیون در جمهوری آذربایجان بازمی‌گردد. در سایه آنچه مطرح شد، جمهوری آذربایجان اگرچه طی بیش از دو‌ساله که از جنگ ۴۴روزه پاییز سال ۲۰۲۰ قره‌باغ می‌گذرد، روابط شکننده‌ای را با ایران در پیش گرفته است اما اکنون باکو بیش از همه به تبعات مختلف هرگونه درگیری و تنش با ایران واقف است. به همین دلیل علیپور این گزاره را پیش می‌کشد که پس از جوسازی‌های اخیر غرب علیه ایران، شاید باکو این‌ ارزیابی غلط را پیدا کرده است که با برخی هجمه‌های دیپلماتیک و رسانه‌ای بتواند امتیازات خود را از ایران کسب کند.

درحالی‌که به باور این تحلیلگر، جمهوری اسلامی ایران در هر شرایطی و در هر جایگاهی از آن میزان قدرت و نفوذ منطقه‌ای در برابر همسایگان خود برخوردار است که کسی جرئت و اجازه تنش با تهران را نداشته باشد. به همین دلیل است که علیپور تاکید دارد که هیچ‌گاه علی‌اف از مرز لفاظی و تهدید کلامی عبور نکرده است.